

جهاد اقتصادی

از مجموعه کتاب‌های قرآن و مهارت‌های زندگی

۳۱

دکتر محمد بیستونی

بیستونی، محمد، ۱۳۳۷ -

جهاد اقتصادی / محمد بیستونی.

قم: بیان جوان، ۱۳۹۰. ۹۰ص.

... مجموعه کتب‌های قرآن و مهارت‌های زندگی؛ ج. ۳۱

دوره: ISBN 978-600-228-039-8 ؛ ISBN 978-600-228-022-0

فهرستویسی بر اساس اطلاعات فیسا. کتابنامه به صورت زیر نویس.

فقر در قرآن

نویسنده: جنبه‌های قرآنی / فقر - جنبه‌های مذهبی - اسلام

ناشر: جنبه‌های مذهبی - اسلام / اقتصاد در قرآن

۲۹۷/۱۵۹

BP ۱۰۴ / ف ۶ / ب ۱

کتابخانه ملی ایران ۲۳۳۸۹۶۸

عنوان: اقتصاد اقتصادی

مؤلف: دکتر محمد بیستونی

ویراستاری، تایپ و صفحه‌آرایی: محمد بیستونی

چاپ و صحافی: انتشارات بیان

نویس و تاریخ چاپ: اول، بهار ۱۳۹۱

شماریگان: ۳۰۰۰ نسخه

نقاشی: انتشارات بیان جوان

شابک: ISBN 978-600-228-039-8

حق چاپ محفوظ نیست و هرگونه نسخه‌برداری و چاپ از این کتب

به منظور توسعه فرهنگ قرآن کریم، با اخذ مجوز کتبی از

مؤسسه قرآنی تفسیر جوان بلامانع است

نشانی: تهران خیابان پاسداران - بین گلستان هشتم و نهم - شماره ۴۵۱ -

طبقه همکف - واحد ۴ - تلفکس: ۲۲۵۸۹۶۲۶ WWW.TafsireJavan.com

متن تأییدی مرجع عالیقدر حضرت آیه الله العظمی جعفر سبحانی
رئیس رشته های تخصصی تفسیر، تبلیغ و کلام در حوزه علمیه قم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

یکی از گام های مؤثر که باید مفسران اسلامی در تشریح و
تفہیم مقاصد عالی قرآن بردارند این است که، دگرگونی عمیقی در
شیوہ تفسیر به وجود آورند و از تکرار تفسیر قرآن به شیوہ ترتیبی
معمول به سرہ یا آیہ به آیہ است، خودداری نمایند و توجہ خود را
به شیوہ دیگری کہ همان «تفسیر موضوعی» است، معطوف سازند.
آن گاه خواهند دید کہ این نوع تفسیر چه پنجرہ های زیبایی از علوم و
معارف قرآن در چشم انداز تفسیری آنان گشوده می شود.

در همین راستا برادر عزیز نه حجاب آقای دکتر محمد
بیستونی رئیس گروه مؤسسات قرآنی تفسیر جوان در تلاش بیست
سالہ با لطف و عنایات ویژه الهی شش نوع تفسیر موضوعی برای
شش مخاطب هدف تحت عناوین تفسیر کودک، تفسیر نوجوان،
تفسیر جوان، تفسیر زنان، تفسیر مردان و تفسیر خانواده با نظارت
علمای برجستہ حوزه های علمیه تألیف و منتشر نموده و چندین

کتاب ارزنده قرآنی و تفسیر موضوعی مستقل را نیز تحت عناوینی همچون تغذیه، باستان‌شناسی، هنرهای دستی، دنیای حیوانات، شعر و شاعری، آب و باران، فقر و ثروت، نهج البلاغه جوان، خلاصه الغدير، لغت‌شناسی و مفاهیم قرآن کریم و... را با نگاه ویژه به قرآن، حدیث و علوم روز برای نسل جوان تألیف و چاپ و منتشر نموده است که این حجم از فعالیت‌های تأثیرگذار قرآنی در نوع خود کم‌نظیر می‌باشد.

برای ایشان تداوم توفیقات و طول عمر همراه با صحت، عزت و حسن عاقبت را خواستیم و به همه خانواده‌های محترم و جوانان عزیز توصیه می‌نماییم از همه آثار ارزشمند و کاربردی ایشان که با محتوای عمیق و ساده و ریاضات مناسبت شکل ارائه شده است حداکثر استفاده را بنمایند.

قسم - جعفر سبحانی

۸۸/۸/۴

پیش‌گفتار

قرآن کریم در آیات ۸۲ سورهٔ اِشْرَاء و ۴۴ فُصِّلَتْ و ۵۷ یُونُس خود را به عنوان نسخهٔ شفابخش معرفی می‌کند. بنابراین می‌توان این کتاب آسمانی را همچون داروخانه‌ای فرض کرد که بیماران و نیازمندان متناسب با نوع بیماری و نیاز خاص خود باید به سراغ آن رفته و برنامهٔ زندگی و نجات خود را از این گنجینه معنوی و مادی انتخاب کنند. زیبای خوشبختی را در آغوش گرفته و در ساحل امن آرامش آن می‌مسیر نموده و دنیا و آخرت خود را در سایه عمل به محتوای قرآن آباد سازند.

در همین راستا گروه موسسات قرآنی تفسیر جوان که تشکلی مردمی و غیرانتفاعی است ۱۲ مؤسسه تخصصی قرآنی را تأسیس نموده تا هر یک از مؤسسات متناسب با «موضوع خاص» یا «موضوع خاص» مندرج در اساسنامهٔ رسمی خود، دوره‌های سنی گوناگون را با آیات مورد نیاز همان گروه مأنوس ساخته و درک فهم آیات موضوعی را برای آنان ساده و میسر سازد. سیستم مهندسی، طراحی، تحقیق، تألیف یا تلخیص همهٔ آثار قرآنی ما بر این اصل استوار می‌باشد که: «آیاتی را که افراد مختلف براساس درک عقلی و سنی خود برای زندگی بهتر نیاز دارند باید یاد بگیرند» همانطور

که همین اصل در مورد احکام فقهی نیز تصریح شده و در صفحات اولیه همه رساله‌های عملیه مراجع تقلید عظام قریب به همین مضمون چنین آمده است: «مسائلی را که انسان غالباً احتیاج دارد واجب است یاد بگیرد». لذا براساس فلسفه وجودی تأسیس هر مؤسسه، شش نوع تفسیر براساس شش جمعیت هدف و دو مجموعه چندبندی سیر موضوعی تحت عناوین: «تفسیر علامه» (۸۰ جلدی، برگرفته از تفسیر المیزان آیه الله محمدحسین طباطبائی ره) «تفسیر سبحان» (۷۰ جلدی، برگرفته از تفسیر منشور جاوید و سایر آثار قرآنی آیه الله العظمی جعفر سبحانی) و دهها عنوان تفسیر موضوعی، کاربردی و میان‌رشته‌ای تحت عناوینی چون باستان‌شناسی، هنرهای دستی، شعر، شاعری، خرافات، سحر و جادوگری، راز خوشبختی و... در مؤسسات مذکور تالیف و منتشر شده است. ویژگی هریک از تفاسیر هشت‌گانه به شرح زیر می‌باشد:

۱- «تفسیر کودک» ویژه کودکان پیش دبستانی تا این دبستان که حدود «۲۰۰ آیه مورد نیاز» برای کودکان عزیز را به صورت گرافیکی، مفهومی و به ۳ زبان فارسی، عربی و انگلیسی در ۳۰ جلد به صورت تمام رنگی باقطع بیاضی در خود جای داده است.

۲- «تفسیر نوجوان» ویژه نوجوانان مقطع راهنمایی

است که برگرفته از تفسیر نمونه آیه‌الله‌العظمی مکارم شیرازی بوده و حدود «۲۰۰۰ آیه موضوعی» متناسب با نیازهای نوجوانان عزیز را دربرگرفته و با استفاده از ۹ رنگ جذاب در چاپ متن با قطع جیبی در ۳۰ جلد برای جامعه هدف خود طراحی شده و به دلیل دارا بودن فهرستواره موضوعی این امکان را برای نخستین بار برای نوجوانان فراهم می‌سازد تا بدون نیاز به استاد حدود ۴۰۰۰ موضوع از قرآن کریم را به سادگی فیش‌برداری و تحقیق نموده و در قالب مقاله یا کتاب ارائه دهند. ضمناً مجموعه ۳ جلدی لغات و مفاهیم خاص این تفسیر اخیراً چاپ و منتشر شده است.

۳- «تفسیر زنان» ویژه بان دبیروستانی، دانشجویان و بزرگسالان می‌باشد که کل آیات قرآن را با استفاده از تفسیر نمونه در ۳۰ جلد به خود اختصاص داده است و جوانان عزیز با استفاده از فهرستواره موضوعی و الفبایی فارسی این تفسیر قادر خواهند بود تا حدود ۱۰/۰۰۰ موضوع مورد نیاز خود را پژوهش و استخراج نمایند. ضمناً تفسیر یاد شده در پنج جلد وزیری و دو جلد رحلی به رسمیه فهرستواره موضوعی نیز چاپ و منتشر شده است.

۴- «تفسیر زنان» در این تفسیر مجموعه آیات مربوط به بانوان محترم استخراج شده و در ذیل هر آیه تفسیر آن بر اساس سه

تفسیر معتبر موجود یعنی «تفسیر نمونه» تألیف حضرت آیه الله العظمی مکارم شیرازی و «تفسیر مجمع البیان» اثر گرانسنگ مفسر بزرگ جهان تشیع امین الاسلام مرحوم آیه الله طبرسی (متوفی به سال ۵۴۸ هـ.ق) و «تفسیر المیزان» نوشته مرحوم آیه الله لایحه طباطبائی، درج شده است. البته مجموعه مطالب استخراج شده از تفسیر المیزان درباره زنان و خانواده به صورت یکجا جمع آوری و در بیان کتاب درج شده است. تعداد آیات گزینش شده در این تفسیر، ۲۷۵ آیه می باشد. تعداد مجلدات این تفسیر، دو جلد با قطع وزیری است.

۵ - «تفسیر مرآت» که در بردارنده آیات مربوط به آقایان می باشد، نظیر آیاتی که وظایف و تعهدات مردان نسبت به خانمها را تبیین نموده یا گروه آیات جهاد و شهادت. تعداد آیات گزینش شده در این تفسیر «۳۵۰ آیه» می باشد. تعداد مجلدات این تفسیر، دو جلد با قطع وزیری است.

۶ - «تفسیر خانواده» که مجموعه آیات مرتبط با مسائل خانوادگی را به صورت تخصصی و موضوعی مورد ارزیابی قرار داده است. تعداد آیات گزینش شده در این تفسیر «۴۲۵ آیه» می باشد. تعداد مجلدات این تفسیر، دو جلد با قطع وزیری است.

۷ - «تفسیر علامه» ویژه جوانان دبیرستانی، دانشجویان و بزرگسالان می‌باشد. هریک از مجلدات این تفسیر که به یک موضوع خاص و میان‌رشته‌ای مورد نیاز مخاطبین هدف، اختصاص یافته، در مدت ۲۵ سال به تدریج توسط قرآن‌پره‌محترم و باخلاص جناب آقای سیدمهدی امین‌زاده روی تفسیر المیزان، تألیف آیة‌الله محمدحسین طباطبائی «ره» خلاصه گردانده شده‌اند، فهرست‌گذاری و تحریر شده است.

۸ - «تفسیر سبحان» ویژه جوانان عزیز می‌باشد که با کسب اجازه از محضر آیة‌الله العظمی جعفر سبحانی و با اقتباس از تفسیر منشور جاوید و سایر آثار ارزنده قرآنی، معظم‌له به صورت موضوعی و کاربردی تدوین و به تدریج چاپ و منتشر می‌شود. هدف از تدوین این مجموعه، ارتقاء مهارت‌های زندگی با نگاه ویژه به قرآن و عترت برای احاد افراد جامعه خصوصاً جوانان عزیز می‌باشد، زیرا «قرآن بهترین کتاب مهارت‌های زندگی است».

دکتر محمد بیستونی

رئیس مؤسسه قرآنی تفسیر جوان

تهران - بهار ۱۳۹۰

فهرست مطالب

موضوع	صفحه
مقدمه	۱۱
تعریف فقر و ثروت	۱۴
مسئله فقر و ثروت	۱۴
فقر و ثروت از دیدگاه قرآن	۱۶
نکوهش اسراف در بیش از ۲۰ آیه از قرآن کریم	۱۸
رعایت فقر و ثروت فساد اقتصادی جامعه	۱۸
استفاده از بهترین نعمت‌ها خدا جایز و اسراف نارواست	۲۴
بلا و مصیبت اسراف و تبذیر	۲۵
آیا داشتن ثروت، همیشه مایه آرامش و راحتی است؟	۲۵
قرآن مجید از «مال و ثروت» تعبیر به «غیر» می‌کند	۲۶
ثروت مورد قبول قرآن کریم	۲۷
تناسب تقسیم روزی با ظرفیت وجودی و مصلحت افراد	۲۸
تقسیم رزق و روزی به قدر مروت و شخصیت انسان‌ها	۳۱
رعایت مردم و بهداشت فردی و اجتماعی عامل افزایش ثروت	۳۴
ثروت، وسیله است نه هدف	۳۵

فهرست مطالب

موضوع

صفحه

انفاق، عامل تعدیل ثروت در جامعه	۴۰
شرایط انفاق در راه خدا	۴۳
فقر و ثروت از دیدگاه روایات	۴۷
بحثی پیرامون جعلی بودن حدیث «الْفَقْرُ فَخْرِي»	۵۱
فقر و ثروت در سیره ائمه معصومین علیهم السلام	۵۶
سبب فقر و ثروت	۵۶
درآمد سبب فقر و ثروت، عامل مهم غصب آن	۵۶
گرفتار شدن منبع مالی از اهل بیت علیهم السلام	۵۸
به دست آوردن منبع مالی برای اقدامات خلفای جور	۶۰
بخشش های علی علیه السلام از «درآمد شخصی» خود به دیگران	۶۱
امام صادق علیه السلام با ثروت شخصی مکتب جعفری را تأسیس کرد	۶۲
احکام مالی در فقه نسورانی اسلام	۶۴
رساله امام خمینی «ره» - مسأله ۱۷۵۱	۶۵
رساله امام خمینی «ره» - مسأله ۱۸۱۳	۶۵
رساله امام خمینی «ره» - مسأله ۱۸۱۴	۶۵

فهرست مطالب

موضوع	صفحه
رساله امام خمینی «ره» - مسأله ۱۸۵۳.....	۶۶
رساله امام خمینی «ره» - مسأله ۲۰۵۲.....	۶۶
رساله امام خمینی «ره» - مسأله ۲۰۵۳.....	۶۶
رساله امام خمینی «ره» - مسأله ۲۰۵۴.....	۶۷
رساله امام خمینی «ره» - مسأله ۲۰۵۵.....	۶۷
تجریبات و مسائل امام خمینی «ره» - باب نفقه، مسأله ۸.....	۶۸
قرآن و اقتصاد.....	۷۱
۱ - نظرات کلی دربارهٔ اقتصاد.....	۷۱
۲ - انفاق و قسبات.....	۷۳
۳ - قیاس و غنایم.....	۷۳
۵ نکته از آموزه‌های واژه مقدس «جهاد» در سال «جهاد اقتصادی».....	۷۵